

Tietoliikenne I

2 ov

kevät 2001

Luennot
Liisa Marttinen

16.3.2001

1

581333-1 Tietoliikenne I (2 ov)

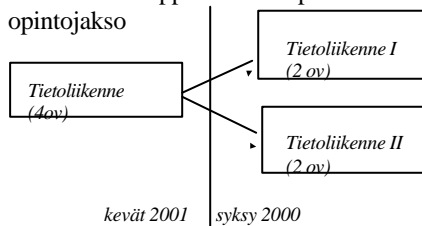
- Kohderyhmät:
  - eri alojen asiantuntijat
  - ◆ mm. ohjelmistojen suunnittelijat, järjestelmien suunnittelijat, multimedian kehittäjät, ...
    - "mitä jokaisen 'asiantuntijakäyttäjän' tulisi tietää tietoliikenteestä"
  - tietoliikenteeseen erikoistuvat
  - ◆ mm. tulevat tietoliikenne- ja verkonhallinta-asiantuntijat
    - "perustiedot, joita täydennetään muilla kursseilla"

16.3.2001

2

Kurssin asema

- Cum laude - oppimäärän pakollinen opintojakso

16.3.2001

3

Esitiedot

- ◆ edellytys Tietokoneen toiminta (4 ov) tai Tietokoneen toiminta (2 ov)
  - ◆ ei tosin ehdoton vaatimus, mutta ...
- ◆ suositus Rinnakkaisohjelmistot (TK&KJ), Käyttöjärjestelmät I, ...

16.3.2001

4

Kurssin sisältö

- Tietokoneverkoista ja Internetistä
- Sovelluskerros: HTTP, sähköposti, DNS
- Kuljetuskerros: TCP, UDP
- Verkkokerros: reititys, IP
- Linkkikerros ja lähiverkot

16.3.2001

5

Mitä siis käsitellään ja miten?

- tietoliikennejärjestelmät
  - Internet
- protokollat
  - Internet-protokollat
- ongelmat ja ratkaisumenetelmät
- toimintaperiaatteet ja lainalaisuudet
- järjestelmän käyttäjän näkökulma!
  - Ei järjestelmien suunnittelijan

16.3.2001

6

ja hyvin runsaasti lyhenteitä!

LAN MAN ATM ISDN WAN X.25 SAP ISO
PPP ITU-T AAL PCM DQDB RFC FDDI
PAD ANSI TC DoD TDM SMTP TCP RSA
PSTN QAM MIME DTE RS-449 FDM
FUNET SDH POTS NT2 WDM SONET
OAM GSM PCN DNS HDLC LAPB SLIP
MAC ALOHA CSMA LLC HIPPI DES

16.3.2001

7

Kirjallisuutta

■ Oppikirja

- ◆ Kurose, J.F., Ross, K.W., Computer Networking, A Top-Down Approach Featuring the Internet, Addison-Wesley, 2001
  - + uusi, ajantasalla oleva, selkeä ja hyvin kirjoitettu
- tai
- ◆ Tanenbaum, A.S., Computer Networks, Third Edition, Prentice-Hall, 1996
  - + hyvä kirja, mutta alkaa olla jo vanha

- kumpaakaan kirjaa ei käydä läpi perusteellisesti, mutta lähes kaikista luvuista käsitellään asioita

16.3.2001

8

Muuta kirjallisuutta

- Halsall, Data Communications, Computer Networks and Open Systems, Addison-Wesley 1966 (4. painos)
- Peterson, Davie, Computer Networks : A Systems Approach, Morgan Kaufman 2000 (2nd edition)
- Stallings, Data and Computer Communications, Prentice Hall 1999 (6.painos)

16.3.2001

9

Lisää muuta kirjallisuutta

- Granlund, Tietoliikenne, Teknolit Oy 1999
- Gomer, Droms, Computer Networks and Internets, Prentice Hall, 1999
- Beyda, Data Communications From Basics to Broadband, Prentice Hall, 1999 (3. painos)
- Panko, Business Data Communications and networking, Prentice Hall, 2001 (3. Painos)

16.3.2001

10

Kurssin suoritus

■ Kurssi suoritetaan

- ◆ kokeella ja harjoituksilla
  - + kokeesta max 50 p
  - + kokeesta saatava vähintään 20 pistettä
  - + harjoituksista max 10 p
    - pisteet saa aktiivisella osallistumisella harjoituksiin
  - + muu kurssiin liittyvä aktiivisuus max 10 p
    - tarkempi selvitys jostain kurssiin liittyvästä asiasta (2-5 sivun essee, 15 minuutin esitelmä, yms)
    - ohjelma, joka selvittää tietoliikenteen käyttäytymistä tai havainnollistaa jotakin piirrettä
    - ...

16.3.2001

11

Kurssin koe

- ◆ koe ???

◆ Tietoliikenne I:n loppukokeet

- + 17.4.2001
- + Kesällä 2001
  - Tässä kesän loppukokeessa kurssilla kerätyt harjoitus- ja aktiivisuuspisteet otetaan vielä huomioon arvosanaa laskettaessa.
  - Myöhemmissä loppukokeissa niitä ei enää oteta huomioon.

16.3.2001

12

Aktiivinen osallistuminen harjoituksiin

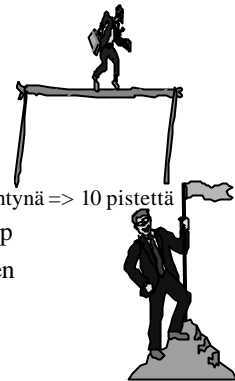
- mitä enemmän tekee harjoitustehtäviä, sitä enemmän harjoituspisteitä saa
  - ◆ max 10 pistettä
- mitä enemmän tekee harjoitustehtäviä ja mitä aktiivisemmin osallistuu harjoituksiin, sitä paremmin yleensä menestyy kokeessa!
- Kokeessa voidaan kysyä myös harjoitustehtäviin liittyvää
- ja usein kysytäänkin!

16.3.2001

Suorituspisteet

- Kokeesta max. 50
  - ◆ saatava vähintään 20 p
- Harjoituksista
  - ◆ maks. 10 pistettä
  - ◆ noin 90% tehtävistä tehtynä => 10 pistettä
- Lisäaktiivisuudesta 10 p
- Yhteensä suorittamiseen vähintään 30 pistettä

16.3.2001

Hajautettu sovellus

■ Etäkommunikointi

- ◆ sähköposti
- ◆ tiedoston haku
- ◆ WWW-samoilu
- ◆ ohjelman etäsuoritus
- ◆ laskun maksu verkkopankkiin
- ◆ tilaus verkkokaupasta
- ◆ ...

16.3.2001

15

Sovittava etäkommunikoinnissa

- osoite?
  - ◆ kenelle sähköposti?
  - ◆ mistä tiedosto löytyy?
- tapa keskustella?
  - ◆ esim. kumpi aloittaa
- sanoman sisältö?
  - ◆ tiedon rakenne
- suhde häiriöihin?
  - ◆ Ei saada yhteyttä, virheellinen viesti, järjestelmä kaatuu, ...

16.3.2001

16

Tietoliikenneyhteys

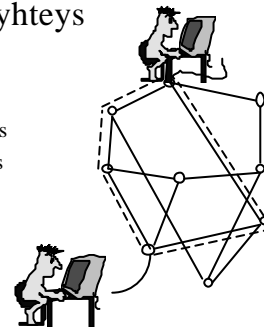
- tehtävänä kommunikoinnin sanomien kuljetus
- oikeaan kohteeseen
- alkuperäisessä muodossa
  - ◆ kaikki
  - ◆ oikeassa järjestyksessä
- sovitus ajassa
- JOS EI ONNISTU... HAVAITSE HÄIRIÖ!

16.3.2001

17

Tietokoneverkko: Tietoliikenneyhteys

- Reititys
  - ◆ tekninen toteutus
  - ◆ liikenteen ohjaus
- Häiriöt
  - ◆ havaitse
  - ◆ toivu
- Kanavointi

16.3.2001

18

Heterogeenisyys

Media

- ◆ kaapeli, optinen kuitu, langaton (ilma)
- ◆ satelliitti, radio
- ◆ puhelinverkko, matkaviestinverkko
- ◆ LAN, WAN

- ◆ sallittu sanoman koko
- ◆ optimaalinen sanoman koko
- ◆ ==> suorituskyky

16.3.2001

19

Heterogeenisyys

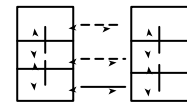
Horizontaalinen

- ◆ eri järjestelmien välinen
- ◆ ==> standardit

Vertikaalinen

- ◆ saman järjestelmän sisällä
  - + eri laitteet
  - + eri käyttöjärjestelmät

system a   system b

Kommunikointi

16.3.2001

20

Toiminnallisuus

■ kaksipisteyhteys <=> yleislähetys

■ takuuvarma <=> menee jos menee

■ millaisia keskusteluja:

- ◆ kysely ja vastaus, ilmoitus
- ◆ tietovirta (video)
- ◆ asiakas-palvelin, tuottaja-kuluttaja, vertaiskeskustelu

16.3.2001

21

Kurssin tavoitteet

■ ymmärtää mitä tapahtuu

- ◆ mitä ongelmia on ja mitä ratkaisuja
- ◆ "mitä hajautetun tai etäsovelluksen käyttäjän tulee tietää"

■ Lisätietoja muilla kursseilla

- ◆ Tietoliikenne II
- ◆ ATM-tietoliikenne
- ◆ Langaton tietoliikenne
- ◆ Laajakaistaiset IP-verkot
- ◆ Hajautetut KJ
- ◆ Tietoturva

■ Toteutus: Verkkosovellusten toteuttaminen

16.3.2001

22

Kurssin alustava sisältö

1. Johdanto (16.3.)
2. Sovelluskerros (17.3.)
3. Kuljetuskerros (23.3. ja 24.3.)
4. Verkkokerros (24.3. ja 30.3.)
5. Siirtoyhteyskerros (31.3.)
6. Lähiverkot (31.3.)
7. Peruskerros (2.-4. 4.)
8. Kertaus (2.-4.4.)

16.3.2001

23

